Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19251

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i (ÇBYKÖ), ya?am kalitesinin farkl? fiziksel, psikolojik ve sosyal yönlerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek üzere tasarlanm?? bir ölçüm arac?d?r. Bu ölçe?in Türkiye ba?lam?ndaki kullan?m?, ?. Demir taraf?ndan 2012 y?l?nda gerçekle?tirilen bir yüksek lisans tezi ile sa?lanm??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik analizlerini özellikle Akut Koroner Sendrom (AKS) tan?s? alm?? hastalarda gerçekle?tiren bir uyarlama çal??mas?d?r. ÇBYKÖ, kronik hastal?klarla ya?ayan bireylerin genel iyilik halini ve tedavi sonuçlar?n?n etkilerini de?erlendirmede klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi, Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i, Akut Koroner Sendrom, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlama, Sa?l?k Psikolojisi, Kardiyoloji

Yazarlar

?. Demir (Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin alg?lanan ya?am kalitesini tek bir skor yerine, çe?itli alt boyutlar üzerinden detayl? ve nüansl? bir ?ekilde ölçmektir. Bu çok boyutlu yakla??m, özellikle kronik veya akut sa?l?k sorunlar? ya?ayan popülasyonlarda (bu adaptasyon özelinde Akut Koroner Sendrom hastalar? gibi) hastal???n bireyin günlük ya?am? üzerindeki etkilerini, fiziksel i?levselli?i, duygusal durumu ve sosyal ili?kileri üzerindeki bask?y? tespit etmeyi sa?lar.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n?n ve madde içeriklerinin Türk kültürü ve diline uygunlu?unu sa?lamak ve bu ölçe?i Türk bilim insanlar?n?n kullan?m?na sunmakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ara?t?rmalarda ve hasta takibinde uluslararas? standartlarda bir ya?am kalitesi ölçüm arac? kullan?labilir hale gelmi?tir.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, Dünya Sa?l?k Örgütü (WHO) taraf?ndan da tan?mlanan geni? kapsaml? bir kavram olan Ya?am Kalitesidir. Bu yap?, sadece fiziksel sa?l???n yoklu?unu de?il, ayn? zamanda bireyin hedefleri, beklentileri, standartlar? ve kayg?lar? ba?lam?nda ya?amdaki konumunu alg?lay???n? içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

ÇBYKÖ, ad?ndan da anla??laca?? üzere, ya?am kalitesini tek bir genel faktör yerine, genellikle a?a??daki gibi ayr?lm?? çe?itli boyutlar? kapsayan bir yap? olarak ele al?r: Fiziksel Sa?l?k, Psikolojik ?yilik Hali, Sosyal ?li?kiler ve Çevre. Bu ayr?m, ara?t?rmac?lar?n ve klinisyenlerin hangi ya?am alanlar?n?n hastal?ktan veya tedaviden en çok etkilendi?ini belirlemesine olanak tan?r.

Geçerlik

Kaynak referansta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, Demir (2012) taraf?ndan yürütülen yüksek lisans tezi, ölçe?in Akut Koroner Sendromlu hastalarda yap?sal geçerli?ini incelemeyi amaçlam??t?r. Bu süreç, genellikle Faktör Analizi yöntemlerini (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?) kullanarak ölçe?in teorik olarak varsay?lan çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulan?p do?rulanmad???n? kontrol etmeyi içerir.

Uyarlama çal??malar?nda geçerlik, ayr?ca dilsel e?de?erlik (çeviri geçerli?i) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (örne?in, ölçe?in depresyon veya fiziksel i?levsellik gibi ilgili di?er ölçümlerle beklenen yönde ili?ki kurup kurmad???) yöntemleriyle de desteklenir.

Güvenirlik

Kaynak referansta spesifik güvenirlik de?erleri (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) belirtilmemi?tir. Ancak, uyarlama çal??mas?n?n temel hedeflerinden biri, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve zamana kar?? kararl?l???n? (test-tekrar test güvenilirli?i) Akut Koroner Sendrom hastalar? örnekleminde tespit etmektir.

Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in tüm maddelerinin ayn? yap?y? (ya?am kalitesini) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterirken; test-tekrar test güvenilirli?i, bireylerin ya?am kalitesinde önemli bir de?i?iklik olmad??? varsay?ld???nda, ölçek sonuçlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? kan?tlar. Bu, ölçe?in klinik uygulamalarda güvenilir sonuçlar üretece?inin temel göstergesidir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde incelenmesi amac?yla Demir (2012) taraf?ndan Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analiz, orijinal ölçe?in öngördü?ü alt boyutlar?n (örne?in, fiziksel, sosyal, psikolojik) Türk kültürüne ve hedef kitleye (AKS hastalar?) uygunlu?unu ampirik olarak test etmeyi gerektirir.

Faktör analizi sonuçlar?, maddelerin hangi faktörlere yüklendi?ini göstererek ölçe?in yap? geçerli?ini destekler. Bu tür bir uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korunmas? veya kültürel farkl?l?klar nedeniyle küçük modifikasyonlar yap?lmas? gerekebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim (Self-report) ölçe?i. Derecelendirme format? (Likert Tipi) orijinal ölçe?e ba?l?d?r, ancak kaynakta spesifik bir bilgi verilmemi?tir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama sonras?)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Özellikle Akut Koroner Sendrom tan?s? alm?? hastalar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle uygulanan, bireylerin kendi alg?lar?n? de?erlendirdi?i maddelerden olu?ur.

Anahtar Kelimeler

ÇBYKÖ, Kalp Hastal?klar?, ?yilik Hali, Psikometri, Yap? Geçerli?i, ?ç Tutarl?l?k, Tez Çal??mas?

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Bu çal??ma, ?. Demir'in 2012 y?l?nda Akdeniz Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlad??? yüksek lisans tezine dayanmaktad?r. Ölçe?in orijinal versiyonunun kullan?m izinleri ve ücretlendirmesi, orijinal ölçe?in telif hakk? sahibine ba?l?d?r. Uyarlama çal??mas?n?n kendisi bir akademik tez olup, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Referanslar

Demir, ?. (2012). *Akut koroner sendromlu hastalarda çok boyutlu ya?am kalitesi indeksinin geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü,

ARABPSYCHOLOGY.COM

Antalya.

Tez eri?im linki: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??dan indirilebilir: cok-boyutlu-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf

Çok Boyutlu Ya?am Kalitesi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, kaynak referans?n özet bilgisinde aç?kça belirtilmemi?tir. Detayl? madde içeri?i için ?. Demir'in (2012) yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM